

ZÁRSZÓ

*amelyből a tisztelt Olvasó megtudhatja, hogy kik, miért és
hogyan járultak hozzá a Felvinc című könyvben szereplő tanulmányok
kiadásához*

A felvinci magyar temetőben, közel a temetői lak melletti kiskapuhoz található egy öreg sírkő az alábbi felirattal:

*Nemes F. Vintzi
Szilágyi István
A N. Enyedi Ev. Reform. Nms.
Kollégomnak 16 esztendőig
Volt hív erdő inspektora
Életének XXXVIII dik eszten
dejében 1834-ben
augusztus 30 dikán*

A felirat többi része nem olvasható a málladozó homokkövön. A felirat fölött a család nemesi címere: egy kardot tartó emberi kar, a kard hegyére farkasfej van feltűzve.

Nemes Felvintzi Szilágyi Istvánt munka közben, a Nagyenyedi Református Kollégium erdejében érte halálos baleset. Végrendeletében gondja volt arra, hogy szerény vagyonának egy része alapítványként kerüljön a Kollégium tulajdonába azzal a kikötéssel, hogy a Szilágyi család egy fiútagja mindenkor ingyen lakhasson a kollégiumban tanulmányai befejezéséig.

A felvinci Szilágyi családban a múlt század végén, pontosabban 1892-ben Szilágyi Lajosnak sorrendben ötödik gyermekként fia született, akit Miklósnak kereszteltek a református templomban. Szilágyi Lajos jómódú gazdaember volt, több mint 60 holdon gazdálkodó „hatökrös” gazda. Templomba ritkán járt, vasárnap délelőtt jobb szeretett kísértálni a mezőre, nézni a vetést, és eközben személyesen, tolmács nélkül beszélgetett az Úrral (állítólag).

Amikor Szilágyi Miklós elvégezte a felvinci református általános iskolát, édesanyja szerette volna tovább taníttatni a vékony, mezei munkára kevésbé alkalmas fiút, ám az apja, aki messzi földön fősvény ember hírében állott, nem támogatta az ötletet. Végül azzal engedte el a fiát, Miklóst Nagyenyedre, hogy a tanulmányainak költsége fejében lemond testvérei javára az apai örökségről. Miklós hat évig tanult Enyeden, ahol dédapja alapítványának köszönhetően csak a kosztot kellett szüleinek biztosítaniuk.

1914-ben kitört a világháború és Szilágyi Miklós úgynevezett „hadi önkéntes”-ként kikerült az orosz frontra, ahol szinte azonnal fogságba esett több ezred magával. Bevagonírozták őket, és elszállították Kelet-Szibériába, egy Nyikolszk Usszurijszk melletti hadifogoly-táborba, amely 100 km-re volt a Csendes-óceántól és 12 ezer km-re Felvinctől.

Szilágyi Miklós 1918-ban megszökött a lágerből, és gyalog elindult hazafelé. Útja három évig (1921-ig) tartott Moszkváig, ahol a hazafelé özönlő foglyok százezreivel együtt hazaküldték Magyarországra. Megjegyezzük, hogy Szilágyi Miklós gyalogtúrájáról családjának nem sokat mesélt, ami arra enged következtetni, hogy nem a legszebb emlékekkel tért haza Szibériából. Viszont amikor a fogolyszállító vonattal Debrecenig ért, két meglepetés is érte. Egyrészt szülőfaluja egy idegen országba költözött, másrészt a spanyol nátha tizedelte a legyengült, hazatérő foglyokat és ezért karanténba kerültek. Miklós Debrecenből írt a szüleinek és jelezte, hogy hamarosan hazatér. Amikor néhány nappal később megérkezett Felvincre, a szülői házat üresen találta, és egy szomszédtól tudta meg – aki nem ismerte fel hét év elteltével –, hogy édesanyja hazatérésének hírére örömeiben meghalt, és éppen őt temette a család.

Miklós édesanyja írástudatlan volt. Fia írt a fogságból, és a Nemzetközi Vörös Kereszt segítségével Japánon át hébe-hóba hazaért leveleit édesanyja a falu fiatal postáskisasszonyával olvastatta el, és vele is íratta meg ott helyben azokra a válaszokat. Miklós hazatérte után felkereste a kedves, segítőkész postáslányt, Izsák Erzsébetet (született Aranyosbányán, 1894-ben), majd elvette feleségül. A két világháború között Tordán éltek, két lányuk született, Erzsébet (1924–1984) és Edit (1926–1993). A második világháborút követően Szilágyiék Edit lányukkal együtt visszaköltöztek Felvincre, és mindhárman halálukig (Miklós 1965-ben, felesége, Erzsébet 1967-ben hunyt el) ott éltek. Szilágyi Edit a felvinci általános iskolában volt tanítónő, majd tanárnő nyugdíjazásáig. Magyar nyelvre és irodalomra tanította a vinci ifjúságot.

Erzsébet férjhez ment, és családjával Marosvásárhelyen élt. Két fia született, István és András. Ők gyermekkorukban minden iskolai szünetet Felvincen töltöttek nagyszüleiknél, ismerték a fél falut, a rokonságot, és magukat mindig is vinci eredetűeknek tartották. Amikor tehettek, ma is hazlátogatnak Felvincre, nagy szeretettel emlékeznek nagyszüleikre, és a náluk töltött csodálatos vakációkra. Elhosszabbítják gyermekeiket is, és remélik, hogy unokáik is vincieknek fogják magukat érezni. Amikor tudomást szereztek a Felvinc történetéről szóló kéziratról, örömmel járultak hozzá kinyomtatásához, azért, hogy a vinci és vinci származásúak mindannyian megtudhassák, kik voltak az eleik, annak megfelelően tisztelhesék őket, és büszkék lehessenek őseikre.

1999. szeptember